

Till
Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 1

INKOM: 2022-01-20
MÅLNR: B 402-22
AKTBIL: 3

Mål nr B 402-22

Arman Movsesian ./.. åklagaren, angående våldtäkt mot barn

I egenskap av ombud och offentlig försvarare för Arman Movsesian får jag utveckla grunderna och skälen för prövningstillstånd.

Prejudikatfrågan

Har Arman Movsesian varit oaktsam i förhållande till att målsäganden var under 15 år?

Omständigheter i korthet

Enligt försvarets uppfattning råder det oklarheter rörande vilka omständigheter som är relevanta för *culpabedömningen*.

1. I målet är utrett att målsäganden använt sig av ett fiktivt – påhittat – namn för att dölja sin identitet.
2. Målsäganden har varit drivande och strax före gärningstillfället berättat detaljer om tidigare sexuella erfarenheter.
3. Det är utrett, i vart fall har åklagaren liksom domstolarna godtagit, att målsäganden uppgett att hon var 15 år gammal.
4. Arman Movsesian, som var 20 år gammal vid gärningstillfället, har uppgett att han upplevde att målsäganden verkade *äldre* än 15 år.

Skäl för prövningstillstånd

Många culpabedömningar är mycket enkla att utföra. Det finns ofta normer som styr dessa, t.ex. regler om väjnings- eller stopplik. I många fall är bristande insikt uppenbart oaktsam, t.ex. att i en båttur inte klä barnen i flytvästar eller sätta på dem säkerhetsbälte under bilfärd.

I fråga om oaktsamhet i förhållande till att någon är under 15 år saknas vägledande uttalanden. Det har fått till följd att rättstillämpningen blivit spretig, där vissa domstolar går så långt som att den misstänkte ska företa en närmast fullständig kontroll över samtliga omständigheter, medan andra domstolar stramat åt denna och ställer upp betydligt strängare krav. Det saknas enhetlighet bland landets domstolar. Culpabedömningen har blivit så oförutsebar att denna framstår som närmast godtycklig.

För en enhetlig rättstillämpning finns det behov av att Högsta domstolen vägleder landets underrätter.

Exempel på culpabedömningen i underrättsavgöranden

Göta hovrätt har i dom den 30 augusti 2021 i mål nr B 2268-21 bedömt culpafrågan och dömt till ansvar med följande motivering (försvarets kursiveringar):

"Däremot är det genom [O.M:s] egna uppgifter utrett att han redan före den aktuella händelsen haft en sådan kännedom om målsäganden och hennes *personliga förhållanden* att han insett att det fanns en uppenbar risk för att målsäganden vid tidpunkten för händelsen inte uppnått 15 års ålder. Trots detta har han *inte gjort några som helst efterforskningar* i fråga om målsägandens ålder eller *ens frågat målsäganden hur gammal hon var.*"

Hovrätten för Västra Sverige har i dom den 12 mars 2021 i mål nr B 5384-20 bedömt culpafrågan och frikänt från ansvar med följande motivering (försvarets kursiveringar):

"Den ... skriftliga bevisningen motsäger inte [J.L:s] uppgift om att målsägandens kroppsliga mognad var sådan att den kan stämma överens med en person som är 16 år gammal. [J.L] har vidare berättat att målsäganden förde sig på ett moget sätt när de träffades; *hon hade pondus och självförtroende* och *talade på ett sätt* som gjorde att hon framstod som i vart fall 16 år. Av [J.L:s] uppgifter framgår att han *inte insåg risken* för att målsäganden var under 15 år. Inte heller anser hovrätten att han *borde ha gjort det.*"

Svea hovrätt har i det nu överklagade målet i culpabedömningen anfört följande:

"När det först gäller vad Arman Movsesian rent faktiskt kunde ha gjort för att *komma till insikt* om Sekretess A:s rätta ålder kan det konstateras att det hade funnits goda möjligheter för honom att t.ex. *ställa mer ingående frågor om hennes ålder och skolgång*, eller att fråga henne om hennes *fullständiga namn, födelseår och om hon hade något id-kort.*"

Södertälje tingsrätt har i brottmålet mot Arman Movsesian bedömt culpafrågan på följande sätt (försvarets kursiveringar):

"Själva syftet med mötet var att målsäganden skulle utföra sexuella handlingar mot betalning. Att parterna inte gick in på sina personliga förhållanden (*som skola, arbete osv.*) när de träffades i bilen är då *inte anmärkningsvärt* ... Det har inte heller framkommit någon annan särskild omständighet som indikerade att målsäganden var yngre än 15 år."

Enligt försvarets uppfattning är det oklart vilka omständigheter som leder till att man typiskt sett får en *insikt* respektive vilka åtgärder som den misstänkte ska vidta för att *komma till insikt*. I många fall synes culpabedömningen vila på erfarenhetssatser, vilket är oförutsebart eftersom domar i sådana fall tenderar att vila på den enskilde domarens uppfattning av vad som är en aktsam standard. Avgörandet från Göta hovrätt respektive Hovrätten för Västra Sverige är två bra exempel där culpagränsen närmast framstår som flytande, likaså de två bakomliggande avgörandena i nu förevarande mål.

Bevisning

Ingen bevisning åberopas.

Stockholm den 20 januari 2022

Daniel Svensson

Advokat

Kostnadsräkning biläggs.